

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy óra . . . 1 kor. Egy óra . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRÖNÖVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 49. szám.

BÁNYFY DEZSO báró

1843 - 1911.

Bánffy Dezső báró ma hajnalban fél három órakor meghalt: az aggkor betegsége, az érlemeszesedés ölte meg a hatvannyolc-éves államférfiut.

Ragyogó korszak emléke tör életre abból a koporsóból, amelybe Bánffy Dezső báró tetemét ravatalra helyezték. Ez a feltámadó emlék: az ő kormányzásának korszaka. Ha egymás fölé rakogatjuk cselekedeteit vagy az eseményeket, amelyek az ő közbenjöttével váltak tényekké: pyramis épülne az ő emlékének, amely a jövőnek nagy messzeségbe se veszne el, hanem átalakulna legendának.

Egy lélekzetre elmondva mindent, ami az ő miniszterelnöksége alatt történt, bizony, bizony, a legenda már bátran megszülethetik ma. Olyan bokrétát, aminőt az alkotmányos élet virágaiból Bánffy Dezső kötött, nem sok alkalommal jutott ennek a nemzetnek, amely szokva volt alkotmányos élete fricskázásához inkább, mint annak virágaihoz.

Volt idő, hiszen sokan emlékeznek még rá, hogy a nemzeti szenvedelem minden erejével egy szobrot ostromolt, amely a budai Szent-György-térről provokálta a nemzetet. Hogy ostromolta s mennyi ideig, meddön, kihíva és szaporítva a szobor hatalmas protektorait. Ezt a megvívhatatlannak hirdetett vas-

ércet Bánffy báró szinte karonfogva sétáltatta el a diszhelyről, királyi engedelemmel. Arra is emlékezünk még, hogy Kálnoky gróf külügyminisztert, Agliardi pápai nunciust, akik magyar belügyekbe avatkoztak, kikergette nemcsak a magyar földről, de hivatalukból is.

Dacos bátorságának e cselekedetei fölé az egyházpolitikai javaslatok, Vilmos császárnak Zrínyi nemzetéhez intézett beszéde és a magyar királynak az a cselekedete hajlik diadém ragyogásu ivnek, hogy saját költségén szobrokat állított a nemzet nagyjainak, köztük azoknak is, akiket osztrákuul lázadóknak, pártitűzőknek bélyegeztek.

Amikor a klerikalizmus kiemelte a miniszterelnöki székéből, mint ellenzéki vezérférfi küzdött két nagy ideáért, amely az ő szemében egy volt, az egységes magyar nemzeti államért és a demokráciáért. A hatvanon felüli magyar ur öreg korára, amely gazdag és termékeny volt, mint Gladstoné, csodálatos renesszánszt élt meg; az általános választói jog legelső küzdő katonája lett.

Betegsége és halála.

Bánffy Dezső báró állapota ez év február 24-én fordult válságosra. Régi betegségeit, cukorbetegségét és érlemeszesedését agyvérzés, továbbá agybénulás komplikálta, amely súlyos betegség hetekig gyötörte. — Gondos ápolással és orvosainak nagy igyekezetével sikerült a katasztrófát elhárítani és a közelmúlt napokban már környezete erősen bizakodhatott abban, hogy a nagybeteg államférfiu felgyógyul. Azonban a sok gyötörődés, amely a nagy betegséggel való

megküzdéssel párosult, annyira kimerítették és meggyöngítették szervezetét, hogy a lábadozó beteget lappangva, alattomosan tüdőgyulladás támadta meg.

Hétfőn, amikor kezelőorvosai, Tihanyi dr. és Szöllősi dr. konziliumra hívták meg Bánffy báró betegágya mellé Jendrassik dr. orvostanárt, már tüdejének mindkét szárnya erősen ellobosodott, úgy, hogy a tudományos értekezés eredménye szomorú, vajmi kevés reménységgel biztatható. A beteg állapotát válságosnak találták és a katasztrófa bekövetkezésének idejét órák kérdésének mondták.

Mindezek ellenére, a nagy beteg ellentálló képességére való számítással már tegnapelőtt úgy hitték orvosai, hogy talán még is sikerül Bánffy bárót megmenteni az életnek.

Tegnap este még olyan volt állapota, hogy mellette tartózkodó orvosa egészen megnyugtató információt adott a betegről. Ugy nyilatkozott éjjel után, hogy Bánffy báró állapota, noha változatlanul rossz, aggodalomra nem ad okot. Közeli katasztrófára gondolni sem kell, a beteg nyugodtan fekszik, hőmérséke és érverése a körülményekhez mérten egészen kielégítő.

Hajnali két óra után azonban, nagyon váratlanul, rohamosan emelkedett a beteg hőmérséklete, amely gyötörő lázzá növekedett majd, amilyen gyorsan magasra szökött a test hősege, olyan sebességgel szállott megint alá. Szívverése eközben annyira elgyöngült, hogy éter-injekcióval igyekeztek elhaló vérkeringését életre kelteni. A végső percek közeledtek. A bimbó-utcai palota fölött már negyed háromkor ott suhogott a fekete halál és csak az orvosok tudták messzeségesen további öt percig életben tartani

Angolosan.

Irta: KELI MIHÁLY.

Tom Pudding, az a mindig vig fickó, elhatarozta hogy megnősül. Jó barátai hiába igyekeztek őt eme kalandos vállalkozástól visszatartani ő — ugymond — unja már nagyon a nyugtalan legényéletet és vágyik a békés, — nyugalmas családi körbe. Két hét múlva már jegyet váltott Should Betty kisasszonnyal, a jómódu szatócskereskedőnek hájdus leányával. Hamarosan megtörtént az esküvő is és beköltöztek a Soho street 75. szám alatt levő másodemeleti lakásukba, amely egy szobából és konyhából állott.

Tomot, aki boldogan élt feleségével házassága 5-ik hónapjában ama meglepetés érte hogy felesége egy egészséges, teljesen kifejlett gyermeknek adott életet. Tomban ez az időelőtti esemény keserű érzést fakasztott és felvilágosítás végett fölkereste apósát. Should apó ugylátszik el volt készülve erre a látogatásra; kezét Tom vállára tette és kollégialis hangon mondta:

Tudom, tudom, kedves Tom, dehát tehetek én arról, hogy ez a családomban tradíció . . . hát nem adtam én már két leányomat férjhez . . . hát nem boldog, megelégedett ember a másik két vőm . . . vagy van oka Önnek nem boldognak lenni . . . ? és itt egy pár roppós bankjegyet csusztatott Tom markába,

a . . . keresztelési költségek fedezésére". Ez már Tomnak is bevilágított és jó kedvvel indult haza feleségéhez, akit nagyon szeretett.

Gyermeke azonban keserű órákat okozott neki. A kis Jack ugyanis pár napos korában bosszantó eredetiséget árult el, mi abból állott, hogy az egész napot csendesen békén átaludta bölcsőjében, de ha eljött az este, ha szülei nyugodni tértek, elkezdett bögni és böngött reggelig.

Tom kétségbe volt esve e miatt és e nagy kedvetlenség meg is látszott arcán. Egyik nap azonban egészen jókedvűen jött haza és az, a ki őt jól ismerte, könnyen kiolvashatta volna hamisan hunyorgató szeméből, hogy valami szörnyen furdangos tervet forgat az agyában.

Több álmatlan éj után, ez éjjelen ismét ő táncolt fel- és le üvöltő gyermekével és mi-alatt felesége a fáradtságtól kimerülve aludt ágyán, felhasználta annak pillanatnyi szendégését, az ágya alól egy nagy, erős dobozt húzott elő, amelybe pólyástól belefektette a gyermekét, aztán ráillesztette a doboz födelét, amelybe előbb három-négy szelelő lyukat is ütött — az egészet átkötötte erős cukorspárgával, lebecsájtotta az ablakából egy-két méternyre és jól odakötötte az ablakvashoz, betette az ablakot visszafeküdt ágyába és néhány perc múlva erős orriűttel kísérte felesége mély hortyogását.

Ott lógott a doboz. A hold rávetette ezüst

sugarait; a szelelő lyukakon át néhány szelid holdsugár lágyan ráfeküdt a gyermek arcára, — az üde, balzsamos éji levegő pedig mély álomba merítette.

Éjjel felé járhatott az idő ahogy a Wardour Street felől egy sötét alak fordult be a Soho Streetbe, egyike azon alakoknak, akik félik a napvilágot, de kiknek éjjel semmi sem kerüli el a figyelmüket. A mi alakunk is megállott Tom lakása előtt, szemügyre vette a lobogó dobozt és a teljesen kihalt utcácskát, aztán macskaiugyességgel felkuszott az esővízcsatornán a második emeletig, kampós botjával magához húzta a dobozt, leoldotta köteléről és mint jött — oly gyorsan — visszakuuszott a földre és zsákmányával eltűnt a sötét éjszakában.

Reggel van. Nézzük meg, hogy mi történik Tom lakásában. Az asszony mozdulatlanul fekszik ágyán és alszik, mintha egyszerre, egy igen rövid idő alatt akarná pótolni a sok álmatlan éjszakát. Tom most ébredt, egy percig figyelte alvó nejét és nagyon boldognak érezte magát, mert dolga oly jól sikerült. Gyorsan felöltözött lábujhegyen az ablakhoz osont, kinyitotta, megfogta a spárgát és húzta fölfelé.

Még félálomban lévén, nem vette észre, hogy izmainak hiányzik a megterhelés, csak amidőn a kezébe ért a spárga üres vége és nem áttá ott a dobozt — visszapattant az ijedt

Házi csatornázásokat, vízvezetékét olcsón, pontosan és gyorsan készít

FÜLÖP MIKLÓS vízvezetési vállalkozó Varga-utca 34.

a beteget. Bánffy Dezső bárót két óra husz perckor megváltotta szenvedéseitől a halál. Csöndesen, a halálküzdő legkisebb megnyilvánulása nélkül, mintha jöttévol álom zárta volna le szeméit, meghalt Bánffy Dezső báró.

Utolsó perceiben is ott volt ágya mellett övéi, felesége, gyermekei, veje és fivére, akik, noha nem érte őket készületlenül a katasztrófa, lesújtottan, kétségbeesetten és nagy fájdalommal öveztek körül Bánffy elhülő tetemét.

A részvét.

Bánffy báró halála különben általános és mély részvétet keltett a főváros társadalmának minden rétegében, mert a kiváló államférfi hatalmas egyéniségeért és törhetetlen hazafiságáért mindenki becsülte.

Az özvegyhez egymásután érkeznek a részvétlevelék és táviratok és sok előkelőség jelent meg ma reggel a Bimbó-utcai gyász házban, hogy személyesen fejezze ki részvétét Bánffy báró özvegyének. Táviratilag kondoleáltak ma reggel Khuen-Héderváry miniszterelnök és a kormány valamennyi tagja, továbbá Berzeviczy házelnök.

A királyt — mint Gödöllőről jelentik — ma reggel értesítették Bánffy báró haláláról s ő felsége nagyon meghatóan fogadta a gyászhirot s intézkedett, hogy részvétét közöljék a gyászoló családdal.

A haláleset hírére a képviselőházra, a Lipótvárosi kaszinóra, amelynek Bánffy báró elnöke volt, a Nemzeti kaszinóra kitűzték a gyászlobogót. A lipótvárosi kaszinó, valamint a választójog ligája ma délután rendkívüli közgyűlést tartottak, amelyen a temetésen való részvétel módjait iránt intézkedtek.

A képviselőház részvéte.

Korán gyülekeztek ma a Házban a képviselők s legtöbbször, Bánffy halálára tekintettel, feketében. Justh Gyula bejövetelekor az elnököt kereste föl és közölte vele, hogy az elnöki részvétindítványhoz ő is hozzá fog szólni. Kevéssel féltizenegy óra után kezdődött az ülés és az egész Ház mély megilletődéssel hallgatta végig Berzeviczy Albert megemlékezését, mihez feleségének egy pár jól elhelyezett rugása hamar hozzásegítette. A hogy Betty asszony szabadulni látta férjét, — úgy tett mint sok más tett volna hasonló esetben, végig feküdt ágyán és elájult.

Lehetetlen volt megállapítani, hogy az apai aggodás vagy a súlypontjába alkalmazott rugások lök-ereje szállították-e le Tomot a második emeletről — oly gyorsan a földszintre, de tény az, hogy itt már ő is fölismerre szorongatott helyzetét és alapos — de sajnos eredménytelen — terepszemlét tartott. — Aztán kétségbe esetten futkosott az utcán, — megszólította rendőrszemeket, beszólt a szomszédos üzletekbe, — minden hiába — elszaladt a kerületi kapitányságra, el a lencsházba, tovább a Morgueba, — vissza a rendőrszékre és újból a lencsházba . . . mind e helyeken újra meg újra megfordult a délelőtti folyamán, ide-oda lótot-futott csak haza nem mert menni, pedig Betty asszony még mindig nem tért magához.

Ennek az izgalmas történetnek további részletezésével nem akarom az olvasó idegeit még jobban fárasztani, azért folytatom itt! . . . Este 8 óra van. A szobában ül Tom és a felesége, a sirástól megtörtén, reményvesztetten, nyomasztó gondolataikba merülve. Csenget-

lentőségét. Az elnök bejelentését a munkapárt és a Kossuth-párt tagjai állva hallgatták végig. A néppártiak tüntetőleg távolmaradtak az ülésről. A függetlenségi és 48-as párt részéről Justh Gyula beszélt, a Kossuth párt nevében pedig gróf Apponyi Albert, ki nem volt fekete ruhában s emiatt exkuzálta is magát beszédében.

Berzeviczy elnök gyászbeszéde.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Berzeviczy Albert elnök a következő beszédet mondotta:

T. Ház! Szomorú jelentést kell tennem a t. Háznak. (Halljuk! Halljuk!) Ma, a hajnali órákban meghalt Bánffy Dezső báró. — (A Ház tagjai felállanak.)

A képviselőháznak közel három éven át volt elnöke, utóbb Magyarország miniszterelnöke. Halála nem jött váratlanul, mert hosszú, súlyos, mondhatni reménytelen betegség előzte meg. De bekövetkezésének a hre mégis tompítatlan éllel sebzi szívünket, mert mindnyájan érezzük, hogy közéletünknek nagyjelentőségű szereplője tünt el közülünk, akit évtizedekes át megszoktunk az első sorában látni. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Báró Bánffy Dezső szűkebb hazájának bércei közül magával vitt életutjára valamit abból a dacos jelmondból, mely a Zápolyiak öröksége gyanánt szállhatott Erdély egykori fejedelmére: Flectere sineque superos Acheronta movebo.

Tevékenységét a politikai téren, erős hazafiság mellett, főleg a merész, makacs és szívós küzdelemre való készség és kedv jellemezte. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez a küzdelem volt az ő életeleme, amely nála csak akkor szünt meg, a mikor életereje megtört. Már szenvedő állapotban hallottuk őt itt utójára nézetei mellett, pályája végső korszakának sivár elszigeteltségében is, elszántan sikra szállni. — (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Politikai pályájának többször lényegesen változtak céljai és változott ehez képest környezete. De egyben ő maga nem változott soha: abban, hogy mindig, minden tartalék nélkül vitte bele egyéniségének egész súlyát és erejét abba a küzdelembe, amelyet

nek. Tom feláll, vontatott léptekkel az ajtóhoz indul, felnyitja, ott áll egy asszony alakja, a sötét folyosón ki sem vehető — karján valami köteg felét tart, melyből egyszerre halk nyöszörgés lett hallható, — halk nyöszörgés, amely azonban fejlődni, nőni kezdett olyan hatalmas bőségessé, mint egy kis bika ordítása. Erre már Betty is kirohant, a gyermeket kiragadták az asszony karjaiból, csókolták, becéztek, ölelték, fel- és legráztak vele, mire hiszterikus örömköböl felocsudtak, hiába keresték az idegen asszonyt — az eltűnt. De a gyermek pólyájában találtak egy levelet:

„Kedves Uram! Ön egy zseniális fickó s ajánlom, hogy találmányára vegyen világszabadalmat. A gyermeket viszaküldöm, ebből a portékából nekem is van elég, de a dobozt itt tartom és este kipróbálom. Ha beválik, hálás leszek Önnek. Good bye!”

Igy tisztázódik ez a história. Jóllehet van ebben valami hátborzongató és jóllehet Tom soha többé nem akasztotta ki gyermekét, mód szerének nagy előnye azonban annyira szembezők, hogy Londonban mind sürűbben lát hatók e dobozok. Az éjjeli tolvajok és betörők már jól ismerik tartalmukat és nyugton hagyják helyükön, — a biztonság tehát tökéletes.

Csodálatos, hogy ez a praktikus eljárás a kontinensen még nem tudott gyökeret verni, de meg vagyok győződve, hogy városunknak minden újért és praktikusért lelkesedő közönsége körében nagyszámu követőkre fog találni majdan.

Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a „Gyermek kifüggesztési eljárás” a téli, vagy szeles időjárás nem alkalmas, — hogy rosszul záródó ablakoknál — szükséghez képest — a doboz egy-két méterrel lejjebb bocsátandó és hogy a kötelek és dobozoknak tartós ságára és épségére némi tekintettel kell lenni.

politikai célja érdekében folytatott. — Erős, egész és eredeti egyéniség hanyatlott le az ő személyében, ilyen egyénekben nem épen gazdag közéletünk szinteréről (Ugy van! Igaz!)

Ebben a házban nincs párt, melylyel ő tevékenysége valamely korszakában éles ellentétben ne állott volna; de bátran mondhatom, nincs e háznak tagja, aki őszinte fájdalommal ne fogadná most kimulását. (Ugy van! Általános helyeslés.)

Enek tudatában indítványozom, hogy a Ház mai ülése jegyzőkönyvében gyászának kifejezést adván, egyuttal e gyásza jeléül ta nácskozásait függessze fel, illetőleg mai ülést rekeszsze be. (Általános helyeslés.)

Indítványozom továbbá, hogy a képviselőház boldogult társunk ravatalára koszort helyezzen és özvegyéhez részvétiratot intézzen. (Általános helyeslés.)

Végül javaslom, hogy a megboldogultnak temetésén, amelynek idejét és helyét később fogom tudomására hozni a képviselőház testületileg jelenjen meg. (Általános helyeslés.)

Az ellenzéki pártvezérek.

Justh Gyula: T. Ház! Mély megilletődéssel, nagy fájdalommal vettük mindannyian báró Bánffy Dezső elhunytán híret. Az ő jellegzetes nagy államférfiúi egyéniségének elvesztése pótolhatatlan irt hogy Magyarországon közéletében. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az egységes magyar nemzeti állam, a szó legnemesebb értelmében vett szabadelvűség (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.), a demokratikus előhaladás voltak az ő vezéreszméi. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Egész férfi volt, aki kiérdemelte mindannyiunk szeretetét, kiérdemelte mindannyiunk becsülését és tiszteletét (Igaz! Ugy van!) és akinek elköltözése minden magyar szívét mélységes szomorúsággal tölti el. (Igaz! Ugy van!) Hozzájárulok úgy a magam, mint a függetlenségi és 48-as párt nevében az elnöki előterjesztésekhez. (Általános helyeslés.)

Apponyi Albert gróf: Tisztelt képviselőház! A gyászhirot, amelyet mélyen tisztelt elnök ur bejelentett, bár váratlanul nem mondható, mégis hirtelen jött. Ezért ne méltóztassanak megütközni azon, hogy nem jelenhettem meg a Ház előtt ebben a szomorú pillanatban a gyásznak külső jelével is. Mi, akik az elnök ur szavai szerint a multban gyakran szintén igen éles ellentétben állottunk a boldogulttal, méltányoljuk és kegyelettel elismerjük az ő egyéniségének szívós és erőteljes magatartását és nem látjuk benne a jelen pillanatban a mult politikai ellenességét. (Általános helyeslés.)

Ezért a magam és elvarátaim nevében kegyelettel bucsuzunk Bánffy Dezső bárótól és mindenben hozzájárulunk az elnök ur előterjesztéseihez.

Elnök a pénteki ülés napirendjének megállapítása után a gyász jeléül berekeszti a gyűlést.

A temetés.

A kormány a gyászhirot hallatára még ma reggel intézkedett, hogy Bánffy Dezső bárót a nemzet halottjának tekintsék és a Nemzeti Múzeumban helyezték ravatalra. Ezt az intézkedést még ma reggel közölték az özvegygyel, aki azonban elhunyt férje akaratahoz képest a kormány ajánlatát nem fogadta el.

Bánffy Dezső báró ugyanis még életében hangoztatta, hogy azt szeretné, ha temetése a Kálvin-téri református templomból menne végbe. Özvegye utolsó akaratahoz képest úgy intézkedett és a temetés pénteken délután három órakor lesz a Kálvin-téri református templomból, ahol holnap, csütörtökön este fogják ravatalra tenni az elhunyt kiváló államférfiut.

— A véderő bizottság ülése. Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a képviselőház véderő bizottsága ma ülést tartott, amelyen kimondta, hogy a tárgyalásokat június hetedikén délután 5 órakor kezdik meg. Előadókul megválasztották Solymossy Ödön bárót és Németh Károlyt, helyettes előadókul Montbach Imrét és ifjabb Molnár Viktor drt.

Návay Lajos a debreceni egyetemről.

Szegedi jeremiádák.

Megemlékeztünk mi is a Pesti Naplónak ama közléséről, amely szerint most már bizonyos, hogy a harmadik egyetemet Debrecen kapja meg. E cikkel kapcsolatban most Szeged egyik lapja, a Délmagyarország foglalkozik a harmadik egyetem kérdésével és pedig abból az alkalomból, hogy a lap egyik munkatársa beszélgetést folytatott Návay Lajossal, a képviselőház alelnökével, aki szintén olyan választ adott a kérdésre, amelyből következtetni lehet, hogy az egyetem — nem Szegedé. A siránkozó panaszszal tele cikk különben a következőket tartalmazza:

Egyik-másik budapesti szerkesztőség felől röplül országra az a verzió, hogy a harmadik egyetemet nem Szeged kapja meg, hanem föltétlenül Debreczen. S ez a híresztelés a „jól értesültség“, a „biztos forrás“-ból merített látványt igyekszik öltetni, sőt a kuliszszak mögött settenkedő okok közül egyet meg is nevez.

Érthető, hogy ez a verzió erősen nyugtalanítja Szegedet és az egész érdekelt rayonját Délmagyarországnak. Mert hiszen itt a legfontosabb kulturális érdekről van szó az ország és a délvidék szempontjából, városfejlesztési kérdéssről Szeged szempontjából. Azért a kultuszminiszteri ankétán ékesszólóan, a tények kényszerítő, ellenmondást meg nem engedő csoportosításával bebizonyította Lázár György dr., mert az utolsó atomjában is érzi minden szegedi ember. Érezzük mindnyájan, akik Szeged nagyszabású fejlődését látjuk, s tudjuk, hogy ennek a fejlődésnek még nagyobb lendületet adna gazdasági és kulturális téren ez a hatalmas tényező, amelynek eljöttét óhajtuk és nagy áldozatokat hozva, várjuk. S mikor ebbe a várakozásba a döntés küszöbén ily hangok szólnak bele, természetesen erőt vesz rajtunk az aggodás, a nyugtalankodás, a kétség. És az aggodalmunk csak növekszik, mikor a legkompetensebb férfiak egyike is, Návay Lajos, a képviselőház alelnöke peszsimisztikusan nyilatkozik a szegedi egyetemről.

Munkatársunknak ugyanis alkalma volt ebben a kérdésben kikérdezni Návay Lajos véleményét. A beszélgetés a szegedi pályaudvaron történt s csak pár percig tarthatott.

— Nem kell túlságos pesszimiztikusan venni a dolgot mert pozitív döntés még nem történt. Olvastam a „Pesti Napló“ cikkét, s tudok a debreceni egyetem felállításának illetően magyarázatáról s annyit mondhatok, hogy a szegedi egyetem ügye nem áll olyan jól, mint én szeretném.

— Ismétlem, döntés még sincs, befejezett tényekről beszélni nem lehet, de a helyzet most nem kedvező Szegedre.

Eddig Návay Lajos nyilatkozata. Egész vigasztalanságában — folytatja a szegedi lap — áll előttünk az a tény, hogy az egyetem ügye Szegedre nézve nem áll olyan jól, mint ahogy Návay Lajos, mint ahogy a délvidék egész érdekeltisége szeretné, mint ahogy mi mindnyájan óhajtuk.

Színház és művészet.

A Kultura-Társaság irodalmi estélye. A csütörtök esti irodalmi-estély — mint jeleztük is — a szezonvég egyik legsikerültebb és leglátogatottabb estélyének ígérkezik. Medgyaszay Vilma és Szász Zoltán nevével a Kultura társaság nemcsak nagy erkölcsi diadalhoz, hanem szokatlanul élénk és tömeges érdeklődéshez jutott. A közönség a jegyeket már nagyobbára elővételben vásárolta meg és előreláthatólag ünnepies színű, zsufolt ház fogadja a művészeket. Az estélyre vonatkozólag a Kultura Társaság

tól a következő kommunikét kaptuk: Szász Zoltán és Medgyaszay Vilma Nádor Mihály zeneszerző, a Kultura Társaság igazgatója, néhány fővárosi író és újságíró kíséretében érkeznek Debrecenbe. Az estély után az Angol királyné szállodában társasvacsora lesz, melyen Medgyaszay Vilma és Szász Zoltán tisztelői közül sokan vesznek részt. A Kultura Társaság igazgatója felkéri a közönséget, hogy a színházban pontosan megjelenni sziveskedjenek, hogy az előadó művészeket előadás közben ne zavarják. — Ugyancsak felkéri az igazgatóság a közönséget, hogy jegyeiket lehetőleg előre sziveskedjenek megváltani Csáthy Ferenc könyvkereskedésében.

Debreczen részvéte Bánffy Dezső halála fölött.

A debreceni főiskola és a választójogi liga részvéte.

Az a csapás, amely Bánffy Dezső báró halálával az egész országot érte, különösen mélyen érinti Debreczent, amelyhez az elhunyt nagy politikust több erős kötelék fűzte. *Itt bontotta ki az újpárt zászlóját*, amikor meglepő szeretettel fogadta és lelkes ünneplésben részesítette a kiváló államférfiut Debreczen város lakossága. Azóta is többször jött Bánffy Dezső báró Debreczenbe, legutóbb a múlt év októberében, amikor a választójogi liga debreczeni fiókját alapította meg. Ez volt politikai működésének egyik utolsó mozzanata. Ettől fogva betegeskedett. Már itt Debreczenben a nagygyűlés alkalmával látszott rajta, hogy beteg, beszédét csak részben és azt is alig tudta elmondani.

Debreczen városát, mint a protestantizmus egyik erős várát egyébként is súlyosan érinti Bánffy Dezső báró halála. Bánffy Dezső báró ugyanis nemcsak nagy, erős érzésű hazafi, hazaszeretettől lángoló szívé, és — mint ő maga is mondta — a sovínizmusig magyar ember volt, hanem Kálvin magyar egyházának egyik kiváló oszlopa. Az egyetemes konventnek elnöke volt éveken át s mint ilyen nagy szeretettel foglalkozott a debreczeni egyház ügyeivel is.

A haza, a társadalom és a protestáns egyház nagy gyászát érzi Debreczen és ez az érzelem már több irányban is megnyilvánult.

A Liga debreceni fiókja.

A Választójogi Liga debreczeni fiókja ma amint a lesújtó gyásztól értesült, a következő szövegű távirattal kondoleált az elhunyt államférfiut özvegyének.

Báró Bánffy Dezsőné ő excellenciájának
Budapest, Bimbó-utca.

Az általános, titkos és egyenlő választójogi liga helyi fiókja mélyen megrendülve fejezi ki részvétét Kegyelmes asszony előtt, nagynevű férjének, szeretett vezérének elhunyt alkalmából.

Legényi Gyula,
elnök.

Kovács Gábor,
titkár

A főiskola részvéte.

A debreczeni református főiskola összes tanárai ma délután Tóth Lajos dr. a főiskolai rektor elnöke alatt gyűlésre jöttek egybe, hogy kifejezést adjanak annak a részvétnek, melyet Bánffy Dezső báró elhunyt fölött érzene.

Tóth Lajos dr. rektor kegyeletes beszéd-

ben emlékezett meg arról a veszteségről, amely a református konvent elnökének, Bánffy Dezső báró halálával az egyetemes magyar egyházat s annak minden intézményét érte. Indítványára elhatározta a gyűlés, hogy Bánffy báró özvegyéhez részvétáviratot intéz és a temetésre Tóth Lajos dr. főiskolai rektor s Erdős József dr. teológiai dékán küldi fel a főiskola képviselőjében.

A véderőjavaslatok.

AZ ÚJ HONVÉDSÉGI TÖRVÉNY.

II.

A véderőről szóló javaslattal a honvédelmi miniszter egy új törvényjavaslatot terjesztett elő a honvédségről is. Ez a törvényjavaslat a honvédség katonai értékének emelését a honvédség korszerű fejlesztését célozza és ezekből a szempontokból nagy horderejű intézkedéseket tartalmaz.

A honvédség tökéletesítését eddig az elégtelen újoncjutalék gátolta. A véderőről szóló törvényjavaslat elfogadása esetén a honvédség is megkapja az elkerülhetetlenül szükséges felemelt újoncjutalékot és így tovább fejleszhető lesz. Az új véderő törvények a honvédséget a közös hadsereggel teljesen egyenlő színvonalúvá emelik. A honvédség továbbfejlesztésének vezérlő motívuma a már meglévő alakulások belső értékének emelése. Az új törvény szaporítja a gyalogezredeket 28-ról 32-re a zászlóaljkat pedig 94-ről 97-re. Intézkedik a gyalogszázadok békelétszámának legalább 80 főre való emeléséről. A gyalogság tüzerjének fokozására a gyalog géppuskás osztagok szaporítása van tovább tervbe véve. Ezredenkint két állandó géppuskás osztag szerveztetik. Intézkedik továbbá a törvény, hogy a mostani 28 honvéd kiegészítő terület 47-re szaporíttassék. Az új törvény ugyanis keresztülviszi azt az úgy közgazdaságilag, mint harcászatiilag fontos elvet, hogy egyféle katonai kiegészítő beosztás legyen, — vagyis hogy a honvédség és a közös hadsereg kiegészítő területei azonosak legyenek. A huszár századok békelétszáma 100 lovasra fog emelkedni.

A törvény egyik legfontosabb intézkedése, hogy a közóhajnak megfelelően a honvéd tüzerjének felállításáról gondoskodik. A tüzerjének szervezete teljesen meg fog felelni a modern elveknek. Az új törvény nyolc kórház felállítását is tervbe veszi.

A rendes szolgálati kötelezettség a honvédségnél is két évre fog terjedni. A lovasságnál azonban kiképzési okokból a szolgálat három esztendőre fog terjedni.

A honvédség évi újoncjutaléka 250000 főnyi lesz, melyből két évig 21.900, három esztendeig pedig 3100 legény fog szolgálni. Az új törvény a polgárságra érzékenyen nehezedő fegyvergyakorlatok terhét csökkentti. A gyakorlatok ezentúl kevesebb alkalommal és rövidebb időre fogják a tartalékos családi tűz helyüktől elvonni, azonkívül a gyakorlatok időszakait a mezőgazdasági és egyéb kereseti viszonyok figyelembevételével fogják megállapítani. A törvényhozás előtt többször hangzott az azon kívánság, hogy a magyar államkincstár tulajdonát képező állami ménestelepeket a magyar honvédség gondozza, mert a méneskar jövőben honvédségi intézmény lesz. Rendkívüli fontos és a népnevelés szempontjából is fölötté jelentős újítása az új véderőtörvénynek azon rendelkezés, mely szerint a jövőben a néptanítók és tanító-jelöltek mint egyéves önkéntesek fognak az állam költségén szolgálni. Az egyévi önkéntességnek a néptanítókra kiterjesztése a néptanítók társadalmi helyzetének emelése végett fontos; de katonai szempontból is nagy jelentőségű, ha póttartalékosok helyett a tanítóság mint teljesen kiképzett katonák áll majd rendelkezésre s mint a mások nevelése terén avatottak, maga

Alapítva 1887-ben.

A csokora tessék legyen!

Végh Gyula szőcs m.

szőrme áru, szabó és szűrszabó kellékek raktára

Debreczen, Fő-utca 42. sz. Iparos-palota.

Elsőrangú modern és legnagyobb mélykár elleni megóvó és tisztító beraktározási vállalat férfi és női szőrmés ruhákat csakie szűcsmeesterhez adhatjuk megóvásra, nagybecsű bizalmával megbízható kegyelmezők. Tűzár ellen minden ruhadarab biztosítva van e csőfira épített raktárakban.

Tisztelettel

Végh Gyula.

sabb katonai rendfokozatba kellő befolyást s üdvös hatást gyakorolhatnak majd. De hogy a néptanítóknak hosszabb katonai szolgálata miatt a hivatásuk ne szenvedjen, a törvény gondoskodott arról, hogy a következő hét esztendei átmeneti idő alatt a tanítók kérelmükre a póttartalékba juthassanak, ha oly vidéken működnek, ahol néptanítóknak hiány mutatkozik.

A főiskola új rektora.

Ferenczy Gyula dr.

A debreceni református főiskola akadémiái tanácsa tegnap tartott ülésén választotta meg a főiskola akadémiái szakainak új vezetőjét a jövő iskolai évre. A rektori széket ezuttal a *bölcsészeti* fakultás tanárai közül választották s az akadémiái tanács *Ferenczy Gyula dr.* bölcsészeti nyilvános tanárral, a főiskolai könyvtár igazgatójával töltötte be ezt a diszes tisztséget.

A főiskola új rektora kiváló elme, aki tudományos pályáján jelentős tevékenységet fejtett ki s aki az egyházi politikában szintén számottevő sikereket mutathat föl. *Ferenczy Gyula dr.* régebben lelkész volt a szatmár-megyei Krassóban. Mint fiatal lelkész, több évig külföldön tartózkodott, csaknem egész Európát bejárta s ezalatt nagyarányú történelmi és nyelvészeti tanulmányokat tett. Különösen a szumir nyelv buvárlása és a magyar nyelvvel való rokonságának igazolása terén szerzett nagy érdemeket. A lelkészi pályát rövid idő múlva a tanárral cserélte föl s miután a történelmi tudományok doktorátusát elnyerte, a debreceni főiskolán nyert tanári állást s jelenleg a bölcsészeti akadémián a diplomatikának és a művelődéstörténelemnek, valamint a legújabb kor történelmének nyilvános rendes tanára. Élénk részt vesz egyházának, valamint a város közéletének az ügyeiben. Szerkesztője a Debreceni Protestáns Lapnak s írásaiban a liberálistusnak s a radikális egyházpolitikai irányzatnak lelkes harcosa. Debrecen város törvényhatósági bizottságának évek óta tagja. Új tisztségében nagy feladatok várnak rá. Most van a főiskola átalakulában a teljes egyetem felé s így különösen nagy szükség van az ő kipróbált tehetségére. Az egyházkerület vezérével való benső barátsága bizonyára meg fogja adni neki a módot arra, hogy az átalakulás munkájában kiváló istápolója legyen az egyház érdekeinek.

A teológiai kar új dékánja *Lencz Géza dr.* teológiai nyilvános rendes tanár, a jogi kar dékánja pedig *Haendel Vilmos dr.* nyilvános rendes jogtanár, egyetemi magántanár lett. A bölcsészeti fakultás a napokban tartja dékánválasztó ülését.

SPORT.

Kis diákok vívőversenye. Szigethi Benedek Sándor vívómester diáktanítványai e hó 25-én, csütörtökön délután 3 órakor mutatják be testi ügyességüket a közönségnek. A vívőverseny a debreceni Vivóklub helyiségében fog lefolyni. Az érdekesnek ígérkező versenyre a vivóklub, Benedek Sándor vívómester és Láng Sándor dr. orvos ajánlottak fel a fiatal vívó generáció buzdítására tiszteletdíjat. — Érdeklődőket szívesen lát a rendezőség.

Olcsó ékszerek és órák.

Üzletemet ideiglenesen volt helyiségemmel szemben a barakba helyeztem át. **Dívatos ékszer** ujdenségek, **briliáns áruk, aranyórák, láncok. Pontosan járó zsebórák stb.** nagy választék, olcsó és szolid árban olcsóbban mint bárhol. A n. é. közönség b. pártfogását kérem, tisztelettel **Plator Gusztáv**, ékszerész.

Letartóztatott plébános.

Hamisított, csalt a plébános ur.

Veszprémből jelentik a következő érdekes esetet:

Csontos Károly nyugalmazott plébános, Hornig Károly báró veszprémi megyés püspök aláírásának és pecsétjének meghamisításával 266.000 korona körüli összeget sikkasztott a chluny-i francia püspökség kárára. A sikkasztót balatonkenesei villájában Juraszek János kir. ügyész jelenlétében a csendőrség letartóztatta és a veszprémi kir. ügyészség fogházába kísérte. Az eset az egész környéket a legnagyobb izgalomban tartja.

Csontos Károly nyugalmazott plébános, kenesei római katolikus plébános, ez alatt az idő alatt annyi adósságot csinált, hogy a püspök kénytelen volt berendelni és deficenciába küldeni. Csontost a megyéspüspök a püspöki irodában alkalmazta, ahol pár esztendeig irnoki teendőket látott el. Így jutott a megyéspüspök pecsétjéhez és a hivatalos nyomással ellátott levélpapírosaihoz. Csontos Kenesén szőlőt és házat vásárolt, Veszprémben is házat vett és mindenütt uri kényelemmel berendezett lakást tartott és e mellett a hónapnak háromnegyed részét utazással töltötte, pedig mindössze nyolcszáz korona kegydíjat kapott a püspöktől.

Néhány hét előtt Veszprémből névtelen följelentés érkezett a megyéspüspökhöz, hogy Csontos minden hónapban háromszáz korona pénzküldeményt kap Franciaországból a chluny-i püspökségtől. Ez a névtelen följelentés szolgáltatta a kiinduló pontot az egész hiuntett földerítésére. A püspök följelentésére a veszprémi ügyészség megindította Csontos ellen a nyomozást és a névtelen levél tartalma beigazolódott. A veszprémi postahivatalnál pontosan kimutathatóan megállapították, hogy Csontos valóban minden hónapban 300 koronát kapott a chluny-i püspöktől.

Vasárnap Hornig Károly püspök hivatalos értesítést kapott Clunyból, amelyben tudomására adják, hogy a veszprémi püspök felhatalmazó levele folytán különböző részletekben összesen 266.00 frankot küldöttek Csontos Károly, a veszprémi „Ag papok intézetének igazgatója” címére abból a célból, hogy e misealapítványok kamataiból a veszprémi egyházmegye területén az alapítók lelkiüdvéért misét szolgáltatassanak.

Ekkor tehát nyilvánvaló lett, hogy Csontos az aulából lopott püspöki levélpapíron még az aulában való működése alatt latin nyelvű köriratban értesítette a chluny-i apátságot, hogy az ilyen természetű alapítványokat Csontos Károly igazgató címére küldjék és így sikerült is Csontosnak több mint negyedmillió koronát elsikkasztania.

A vizsgálóbíró elrendelte az ügyész indítványára Csontos letartóztatását.

Az elfogató parancsot a királyi ügyész személyesen adta át tegnap a kenesei csendőrségnek és az ő, valamint a püspöki ügyész jelenlétében letartóztatták a sikkasztó plébánost és csendőri fedezettel a veszprémi kir. ügyészség fogházába szállították.

Csontos vagyonára a bünyügyi zárlatot elrendelték, azonban kevés a remény arra, hogy ennek eredménye legyen.

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

— **Lapunk legközelebbi száma a közbeszó innaep miatt szombaton a rendes időben jelenik meg.**

— **A király.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délelőtt havas eső esett Gödöllőn és környékén, úgy hogy a levegő nagyon lehült. A király még a parkba sem mehetett ki és valószínű, hogy a délutáni kocsikázás is elmarad. Ma Gödöllőre érkezik báró Nagy Géza kabinetirodai osztályfőnök, aki referálni fog a királynak a kabinetiroda folyó ügyeiről. A délelőtti folyamán intézkedés történt, hogy a Gödöllőre szállított lovak és kocsik május 29-én mennek vissza Bécsbe. A király és szűkebb udvartartása az eddigi megállapodások szerint június 2-ig maradnak Gödöllőn. Az udvarnak Budapesten maradt személyzete ma s tegnap utazott vissza Bécsbe. Hogy Gödöllőről hova megy a király azt még legszűkebb környezete sem tudja. Prága, május 24. Az Est tudósítójától. Az Union című lap ma reggeli számát a rendőrség elkobozta, azzal az indoklással, hogy a király állapotáról tulzott híreket közölt. Az Union ugyanis azt jelentette, hogy a felség állapota sokkal komolyabb és súlyosabb, semmint hivatalosan beismerik. A lap továbbá említést tett ama hírekről, melyek szerint a király állapotát a trónörökösrel való politikai természetű konfliktus is kedvezőtlenül befolyásolta.

— **A debreceni főiskola Baltazár Dezső mellett.** A debreceni református főiskola közös tanári gyűlése ma délelőtt adta le püspök-választó szavazatát. A közös gyűlésen, melyen *Kovács József* polgármester, mint a főiskola helyi gondnoka elnökelt, a főiskola különböző szakaihoz tartozó tanárok igen nagy számban jelentek meg. *Tóth Lajos dr.*, a főiskola rektora ismertette a püspöki hivatal átiratát, majd *Kovács József* polgármester elnök elrendelte a titkos szavazást. A beadott szavazó lapokon kivétel nélkül *Baltazár Dezső* esperes neve állott s így a főiskola egyhangulag *Baltazár Dezső* drra adta a maga szavazatát.

— **Miniszteri biztosok.** A kereskedelmi miniszter a debreceni felső kereskedelmi iskola, valamint a vele kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyam és a Svetits-intézettel kapcsolatosan szervezett női kereskedelmi tanfolyam érettségi, illetve évváró vizsgáihoz miniszteri biztossá Szávay Gyula kereskedelmi és iparkamarai titkárt nevezte ki. Ugyanezen iskolákhoz a vallás és közoktatásiügyi miniszter Négyessy László dr. egyetemi tanárt, az orsz. tanáregyesület elnökét küldte ki miniszteri biztosi minőségben.

— **Péter király budapesten.** Füstbe ment párisi kirándulásáról visszajövet Péter király ma délelőtt Budapestre érkezett Milovanovics külügyminiszter társaságában. Vonatuk, mely reggel 7 óra 21 perckor érkezett Bécsbe, déli fél egykor ért Kelenföldre, a honnan csakhamar tovább robogott Belgrád felé. A szerbek balsorstól üldözött királya este érkezik haza a szerb fővárosba.

— **Monis miniszterelnök állapota.** Párisból táviratozzák: A repülőversenyen szerencsétlenül járt Monis Miniszterelnök állapota annyira javult, hogy az orvosok véleménye szerint már tul van minden veszélyen.

— **Istentisztelet.** Az ágost. hitv. ev. tem plomban áldozó csütörtökön délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi. Utána Nikodemusz Károly segédlelkész urvacsorát oszt.

— **Külföldiek érdeklődése a debreceni munkáskertek iránt.** A debreceni munkáskertek intézménye, amelynek híre a világsajtó révén már egész Európát bejárta, mindig fokozottabb érdeklődést kelt. Ma az osztrák földmívelésügyi miniszter kiküldötte Portele osztrák földmívelésügyi miniszteri

tanácsos látogatta meg a debreceni munkáskerteket. A m. kir. földmívelésügyi miniszterium részéről Tervej Imre miniszteri tanácsos és Liphay Béla osztálytanácsos kísérték őt Debrecenben, ahova a déli vónattal érkezett: a kora délutáni órákban Szántó Győző gyáros, a munkáskertek alapítója, Rédei Rezső dr. kertegyesületi titkár és Széll László dr. gazdasági akadémiai igazgató-helyettes társaságában sorra járták a kertkolóniákat. Portale miniszteri tanácsos mindenütt tetszésének adott kifejezést a látottak felett és nagymértékben méltányolta a debreceni magyar úttörő intézményt, amelyet igen üdvös szociálpolitikai alkotásnak jelzett s amelynek révén Magyarország e téren Ausztriát megelőzte. Azután a gazdasági akadémiát látogatta meg, amelynek berendezettsége és színvonala szintén őszinte tetszését nyerte meg. Holnap a Hortobágyra rándul ki, ahol a Hortobágy hasznosításának a kérdését is tanulmányozza.

— **A vendéglősök és kávéosok közgyűlése.** Ma délután négy órákor Márkus Jenő elnöklelte alatt zajos közgyűlést tartott a vendéglős ipartársulat a Dreher sörcsarnokban. Ottó Sándor alelnök indítványt tett, hogy a „Fogadó” című másodrendű budapesti szaklap támadásával szemben, amelyet Márkus Jenő elnök ellen irányított, a közgyűlés fejezze ki bizalmát Márkus Jenő iránt. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel szavazott bizalmat Márkus Jenő elnöknek. Szenvedélyes vita fejlődött ki Rostás István főkapitány záróra-rendelkezései ellen s szinte felháborodással tiltakozott a közgyűlés a főkapitány ama ténykedése ellen, hogy némi kávéházzal a többi üzlet rovására kivételeket engedélyez. Az ipartársulat küldöttségileg fogja a város tanácsát sérelme orvoslására felkérni. Végül egy nyári mulatság tartását határozták el a pincérszakiskola javára; az időpontot később állapítják meg.

— **Gaszner Károly jubileuma.** Vasárnap, e hó 21-én ünnepelte meg Gaszner Károly adóhivatali pénztárnok, a hajduszoboszlói m. kir. adóhivatal vezetője, szolgálatba lépésének negyvenedik évfordulóját. A jubileumon rendkívül meleg ünneplésben részesítették s nagy szeretettel és tisztelettel vették körül az általánosan becsült tisztviselőt, akinek hivatali és társadalmi működése iránt minden részről a legteljesebb elismerés nyilatkozott meg. Az ünneplésben részt vettek az adóhivatali tisztviselők országos egyesülete is, amelynek elnöke meleg hangú átiratban üdvözölte az ünneplőt. A jubileumi ünnepségen a debreceni pénzügyigazgatóság, a pénzügyigazgatósági számvevőség, a megyei társhivatalok, Hajduszoboszló város közönsége és tisztikara, a pénzügyőrség, az egyházak, községek és a vármegyei hivatalok képviseltették magukat. A hajduszoboszlói m. kir. adóhivatal s a megyei társhivatalok emlékjándékot, egy aranykeresztes szivartárcát adtak át. Este 100 terítékű banket volt, amelyen igen sok felkészült mondtak Gaszner Károlyra, aki meghatottan köszönte meg az ünneplést.

— **Kollokviumok a debreceni akadémián.** A debreceni főiskola különböző fakultásain már megkezdődtek a kollokviumok, a melyek a késői pünkösdi szünet miatt a jogakadémián június 15-ig, a teológiai és bölcsészeti karon pedig június 28-ig tartanak; ez utóbbiakon az akadémiai tanács elnöksége is meg szokott jelenni. Az alapvizsgák június második felében tartják meg a jogakadémián.

— **A Debreceni Izr. Patronázs-Asztaltársaság** f. hó 27-én szombaton este fél kilenc órai kezdettel jótékony célú hangversenyt rendez a Frohner-szálló nagytermében. Közreműködnek: Littmann Pepi urnő, a világhírű férfi imitátor és Berger Lajos ur, tarnopoli főkantórné énekkar kísérettel.

— **A városi muzeum** holnap, áldozó csüörtökön délelőtt 9 órától 12-ig nyitva van a közönség részére.

— **A bűvészet csodái.** Van-e, aki nem ismerné Baltazár mesternek, a bűvészet világraszóló kitünőségének nevét és produkcióit? Azt lehet mondani, hogy a bűvészkedés nagymestere ő s mutatóványainak gazdagsága és mindig változó ujdonságai a közönség bálumatát biztosítják számára mindenhol. **Balthazár** a legmagasabb nívón álló műsorral és ehhez való ezreket érő felszerelésekkel rendelkezik, amelyeket még bűvész Debrecenben nem mutatott be, tehát ez idén a magyar varázsló messze fölülmúlja még magamagát is. Debrecenben a **városi színházban** előadásokat fog tartani **szombaton**, e hó 27-én és **vasárnap** kétszer, délután 3 órákor leszállított és vasárnap este 8 órákor rendes színházi helyárral. Jegyeket már péntektől kezdve lehet váltani a színház nappali pénztáránál.

— **A csipkekiállítás és az iskolák.** — Az iparkamara kiállítástermében (Fő-utca 69.) Szécsén Ferencné és Nagy Ida által rendezett csipke és himzés kiállítás mint oktató eszköz is kiváló szolgálatokat tesz. Ezideig a Nőipariskola, a Svetits-leánynevelő növendékei tekintették meg és ott szakszerű utmutatás mellett ismerhették meg a legkülönbözőbb munkatechnikákat. A kiállítás rendezői csupán azt kérik ama leányiskoláktól, melyek a kiállítást még látogatni kívánják, hogy látogatásukat jelőre jelezzék és az időpontban állapotodjanak meg, mert nagyobb tömegek egyszerre a teremben nem férhetnek el. A kiállítás megtekintése mindenkire nézve díjtalan és semmiféle vételkényszert senkire nem erőltetnek. A kiállítás szakavatott látogatói különös elismeréssel adóznak a Nagy-nővérek által készített, pompás mintagazdagságú vert-csipkéket iránt, melyeknél egyrészt a régi magyar kiváló minták után dolgozva, de másrészt elsőrendű, modern tervezőművészek által készített tervezetek után is valóban nagyon kiváló eredményt értek el.

— **Kérvény a karzatról.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A képviselőház mai ülésén, a mikor Justh Gyula a függetlenségi párt nevében bucsuztatta Bánffy Dezső bárót, az egyik karzatról Vaft Károly békéscsabai születésű budapesti napszámos egy kérvényt dobott le és beszélni kezdett. A kérvény az igazságügyminiszterhez van címezve és Vaft megtorló intézkedéseket kér benne a bíróságok ellen, amelyek egy lakbérpörét reá nézve kedvezőtlenül intézték el. A terem örök kivezették a napszámost, a rendőrség pedig az V. kerületi kapitányságra vitte, a honnan igazolás után elbocsátották.

— **Hó, jégeső, vihar.** Késmárkról táviratozzák: Itt állandóan havazik. A hó és fagy a veteményekben nagy kárt okozott. Az idő hideg és valóságos tél van. A Tatra hóval van borítva. — Eperjesről jelentik: Hosszúrért községben nagy zivatar volt. A villám lecsapott és négy ház földig égett. — Gödöllőről jelentik: Romboló vihar, szél, hó és jég esővel vonult keresztül Gödöllő határán és nagy kárt okozott a vetésekben, különösen a szőlőkben, hol a dus terméssel kecségető szőlőtökeket megrongálta. — A kár jelentékeny.

— **Gyilkolt a nővéreért.** Szegedről táviratozzák: Ma reggel Ujszegeden gyilkos támadás történt. Gál József gyári munkás lelőtte Bunford Ferenc huszonhét éves kőművest, akit haldokolva szállítottak be a kórházba. A merénylet, aki nővére védelmében követte el véres tettét, a rendőrség őrizet alá helyezte. Bunfordot mindenki részeges, garázda embernek ismerte. A keresetét elitta és a nyomorgó családját állandóan pénzért zaklatta. Az asszony szelid szavakkal szemére hányt a folytonos mulatozását, pazarlását, ami aztán Bunfordot mód felett felháborította. Kést ragadott s feleségét, anyósát üzőbe vette.

— **Meghaltok kutyák!** — kiáltotta — a véretekent ontom!

A szerencsétlen asszonyok rémülten, sikoltozva menekültek az őrző ember elől, a ki beszorította őket a szobába, feleségét földre teperte, mellére térdelt, s a kést döfésre emelte. A borzalmas jelenetnek tanuja volt egy nagybeteg munkás, Gál József, aki bátyja Bunfordnénak, Gál a két asszony életveszedelem helyzetét látva, előrántotta revolverét és a dühöngőre süttötte. A golyó abban a pillanatban furódott Bunford oldalába, amikor az a hatalmas kést felesége mellébe akarta mártani. Bunford hadokolva esett össze. A mentők a kórházba szállították, ahol megoperálták. Az orvosok véleménye szerint aligha marad életben.

— **A kamara új székházépülete.** A kereskedelmi miniszter jóváhagyta a debreceni kereskedelmi és iparkamara ama közgyűlési határozatát, amelylyel jelenlegi székházát eladta s új székháza részére telkeket vásárolt. Az új székház tervpályázata május 31-én jár le, a tervek elbírálására hivatott zsűri június 6-án kezdi meg munkáját. — A zsűri tagjai a kamarai vezetőség két tagján kívül Alpár Ignác műépítész, Bierbauer István kereskedelmi miniszteri műszaki főtanácsos és Schmidt Gyula műépítész lesznek. A kamara közgyűlését, mely az építés soráról határoz, június hó 8-án fogja megtartani.

— **Földfeldarabolások megjelölése.** A m. kir. pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki az összes m. kir. felmérési felügyelőségekhez, mely rendelet a birtokfelosztások (részletdarabolások) alkalmával főleg a felosztás folytán keletkezett új földrészeknek helyes és szabályszerű helyrajzi számokkal való elátása körül eddig igen gyakran felmerült nehézségeket van hivatva megszüntetni. A birtokmegosztások (részletdarabolások) folytán keletkező új földrészeket ugyanis telekkönyvi elintézés előtt szabályszerűen helyrajzi számokkal kell megjelölni. Hogy ez mindazon községeknél, amelyekre nézve a telekkönyvi betétek a közforgalomnak már átadottak, a feleknek megkönnyíttessék, a pénzügyminiszterium közlelőbről kiadott rendeletével utasította a m. kir. felmérési felügyelőségeket, hogy, ha felek megosztási tervrajzokkal a helyrajzi számok közlése végett hozzájuk fordulnak: a bemutatott tervrajzra a helyrajzi számokat hi vatalból (díjtalanul) jegyezzék be. E bejegyzést azonnal a körülményekhez képest azonban három napon belül kell teljesíteni. Ez intézkedés fontos különösen parcellázásoknál, mert ily módon ezentul a nagyobbarányú részletfeldarabolások helyrajzi számozásánál bekövetkező későbbi nehézségeknek idejében elejét lehet venni.

— **Agyonverte az apját.** Ujvidékről jelentik: A délvídeken és különösen Erdély oláh lakta községeiben számtalan bűn marad kiderítetlenül és megtorlatlanul, mert nemcsak rossz a közigazgatás, de a kormány még arról sem gondoskodik, hogy minden járásnak meg legyen a maga körorvosa és halottkéme. Vanak járasok, ahol harminc esztendő óta sem láttak orvost, halottkémet pedig egyszerű földműveseket alkalmaznak, akik természetesen még a halál okát sem tudják megállapítani. Megtörténik, hogy vaakit megmérgeznek és a halál okául tüdőgyümőkört könyvelnek el. — Peics György szállási kisbirtokost is ilyen alaposan vizsgálták meg, amikor meghalt. Borzasztó sérülés volt a fején, de a halottkém nem nagyon kutatta, hogy a seb honnét ered, egyszerűen beirta, hogy György bácsit agyon rugta a ló. Több mint fél év telt el azóta és most névtelen levél figyelmeztette az ügyészséget, hogy Peicset ölmos bottal a fia, István, ütötte agyon. A fiut, aki beismerte a bűnét, a csendőrség letartóztatta.

Lawn-Tennis pálya

teljes felszerelések, angol és francia rakette 'klabdák, kátyrányozott közép és bekerítő háló stb. **Gósi Miklós** diszműáru üzletében **gyári árban** szerezhető be **Szedlák-ház.)** — Társaságok külön árkedvezményben részesülnek **Piacz utca 32.** (volt)

— **A zenekonzervatórium majálisa.** Egészen szokatlan, de a maga nemében végtelenül kedves eszméje a Zenekonzervatórium vezetőségének azon majális rendezése, amely most szombaton, május 27-én lesz a nagyerdei Dobos-pavillonban. A majális igen gondos műsorú tréfás és komoly számokból álló hangversennyel lesz egybekötve, délután 4 órakor az ifjuság számára, este fél nyolc órakor pedig a közönség részére. Az intézet igazgatója, P. Nagy Zoltán s a tanári kar mindent elkövetnek a multság sikere érdekében s így a majális előreláthatólag fényes lefolyású lesz. Az intézet egész ifjusága részt vesz a majálison a szülők társaságában s azonkívül a nagyközönség körében is élénk az érdeklődés. Jegyek már kaphatók az intézet igazgatóság irodájában, továbbá Csáthy Ferenc, Molnár Ferenc urak üzletében. Személy-jegy ára 1, családijegy 3 korona.

— **Műkedvelői előadás.** A debreceni iparos ifjak asztaltársasága 1911. év június hó 5-én, pünkösd másod napján a Debrecenben felállítandó tüdőbeteg szanatórium és az országos színész-egyesület javára a nagyerdei Dobos-pavillonban táncal egybekötött műkedvelői előadást rendez, amelynek során előadja egy műkedvelői társaság Laki Imre 3 felvonásos népszínművét, a Paraszt szerelem című darabot, amelynek az a nevezetessége, hogy az első felvonásnak színhelye Debrecen.

— **A debreceni háztulajdonosok egyesületéből.** A debreceni háztulajdonosok egyesülete tegnap este népes választmányi ülést tartott Bruckner Ernő dr. elnöke alatt. — Elsősorban szó tárgyává tették a debreceni csatornázási és vízvezetési vállalkozók által kibocsátott nyílt levelet, amelynek éle az egyesület működése ellen irányul. — Többek hozzászólása után a választmány úgy határozott, hogy miután ezt az akciót az egyesület által erkölcsileg támogatott vállalkozókkal szemben pusztán üzleti reklámnak tekintik, a fölött annál is inkább napirendre tér, mert a Nyílt levélből éppen azt látja, hogy az árak leszorításával elérte célját. Ami a csatornázási házi berendezést illeti, erre vonatkozólag elhatározta a választmány, hogy a számlák felülvizsgálására két tagu bizottságot küld ki; célja ennek a bizottságnak az is, hogy az esetleges panaszokat megvizsgálja és a netalán fennforgó sérelmeket orvosolja. Végre szóba hozták, hogy a rendőrség, bizonyára nem rosszhiszeműen, hanem tulbuzgóságból tömegesen zaklatja és bünteti a háztulajdonosokat. E sérelem orvoslása végett, illetve a teendők megbeszélése végett új választmányi ülést fognak összehívni, mert az időközben gyűjtendő adatok alapján kellő alaposággal kívánják ezt a sérelmet is orvosolni.

— **Térzene a máv. műhelytelepen.** — A máv. gépjavitó műhelyi „Egyetértés” zenekara e hó 28-án vasárnap délután a máv. műhelytelepen térzenét ad, melyen az érdeklődők szívesen látnak. A térzene első része délután 2 órakor tartatik meg, mely után Stein Fülöp dr. kir. tanácsos, az orsz. anti-alkoholista páholy nagymestere tartja érdekes előadását az alkoholizmusról. — Előadás után a zenekar tovább működik.

— **Kiesett a vonatból.** Varga Katalin fiatal püspökladányi leány ma reggel a Hajduszoboszló felől jövő vonatból kiesett és összezúzta magát. Varga Katalin ugyanis utközben rosszul lett, ideggörcsöket kapott, mire kieszett a kocsifolyosójára, ahol a kocsiját is kinyitotta. Alig történt ez meg, a szerencsétlen fiatal leány összeesett. Az egyik zökkenőnél azután kibukott a kocsiból. A szerencsétlenséget észrevették az utasok, megállították a vonatot, mire a leányt a sínek mellett borzasztó állapotban találták meg. Előre értesítették a debreceni állomást. Itt már várták a mentők a leányt, akit eszméletlen állapotban vettek a kórházba.

— **A Magyar Király orfeum tulajdonosának sikerült a közönség óhajának eleget**

tennie és a kitünő társulatot még néhány napra szerződteni. Új műsorral lépnek fel Littmann Pepi, a debreceni közönség kedvence, Komádi Mici, Rabinovitz kettős, Dalgyasi Mici, Weisz Mór, a kitünő komikus és táncművész, Bácskay Sándor és Stramer. A párisi Apache-tánc Wirtz és Komádi Micitől. Magyar és lengyel bohózat.

— **Nők a kereskedelemben.** A kereskedelem és ipar haladásával aktuális lett az a kérdés, hogy képes-e a nő gyors és meghízható munkát produkálni? Képes-e a nő gyorsaság tekintetében a férfi munkáját pótolni? A válasz egyszerű. Azok a nők, akik a Gabelsberger rendszerű gyorsírást és az összes rendszerű írógépeken dolgozni megtanultak, azok minden körülmények közt megfelelnek vállalt kötelezettségeiknek. Ez módjában áll mindazoknak, akik kereskedelmi ipari vállalatoknál, banknál óhajtának alkalmazást szerezni. A „Mercur” összes rendszerű írógépek műszaki vállalat f. év június 1-én gyorsíró és gépiró iskolájában negyedik tanfolyamát nyitja meg a budapesti gyakorló gyorsíró társaság felügyelete alatt. Beiratások naponta d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig a vállalat irodájában, Arany János-u. 2. sz. a. eszközöltetik. Telefon 5—40.

— **Baleset a megyeház bontásánál.** A vármegyei székház bontása közben ma baleset történt. Egy nagyobb téglatömb Mátyás Mózes napszámos lábára esett és azon súlyos sérülést okozott. A sebesült embert a mentők a kórházba szállították.

— **Jogi vizsgára való készülés megkönnyítése.** Dr. Dobó jogi szeminárium, Kolozsvárt azok érdekében, akik hátralevő jogi vizsgáikat a közeli hónapokban akarják letenni, de Kolozsvárt szigorlatuk előtt csak rövid ideig tartózkodhatnak, tankönyveket helyettesítő s az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit már most kikölcsönzi, az illetőket szigorlatuk előtt pár napi rekapituláló kurzuson előkészíti s többszöri próbaszigorlaton az egész anyagból kikérdezi. Aki jogvégzett, azt három hónap alatt doktorátushoz juttatja az intézet, mely kolozsvári összes jogi vizsgákra előkészít. Tanrendszerét és működését ismertető könyvét „Tájékoztató a jogi szemináriumról” díjmentesen megküldi.

Pontos zseborák
Halász Nándor
ujjonnan berendezett arany, ezüst, órszer. óra üzlete
a Debreczeni Első Takaréknál
új épületében.

— **Zdiback Lajos és testvére cs. és kir. udvari szállítók mindennemű kész blousai Debrecenben csakis Halmágyi Sámuel divatházában szerezhetők be.**

— **Nadrágszoknyás egyenruhában hölgy zenekar dr. Kárpáthy Laci jogászprimás vezetése alatt minden este énekléssel egybekötve hangversenyeznek a Nemzeti Kávéházban. Egész éjjel nyitva. Számos látogatást kér Rosner A., a Nemzeti Kávéház.**

— **Modern falirészekben állandó ujdonságok Theisz Arthur papírruházában.**

— **Cím és másolat elvállalok otthoni munkára. Cím a kiadóba meg tudható.**

Megnyílt a
GLÜCKEDE
ujjonnan berendezett
czipő-, kalap- és uridivat üzlete
a debreczeni első takaréknál új épületében.
Pigymos kiszolgálás. Olcsó szabott árak.
Telefon 602.

Legszebb órák, ékszerök
legolcsóbban vásárolhatók
GASPARIK ÁDÁM
műtörés és ékszerésznél Debreczen, Hunyadi-u. 12

KÜZGAZDASÁG.

Terménytőzsde.

Árlisták a Debreczeni Bizományos Társaság jelentésében.

Budapest, 1911. május 24.

Készaru 5 olcsóbb.	
1911. októberi buza	11 29—30
1911. májusi buza	12 17—18
1911. áprilisi buza	—
1911. áprilisi rozs	—
1910. májusi rozs	—
1910. októberi rozs	9 37—38
1910. májusi zab	—
1911. októberi zab	7 72 78
1910. jul. tengeri	6 60—61
1911. májusi tengeri	6 47—48
1910. jul. tengeri	—
1910. augusztusi repce	—

Schwarz M. L.

férfi, női divat és bazaráru üzlete május 10. óta

Piacz-u. 52.

Miklós-utcával szemben található.

Szalma kalapok felette olcsóp.

Butorcsarnok megnyílt

Hunyadi utca 17. szám

(Demetrovics-palotában.)

A csarnokban eladott műbutorokért

Kovács Gyula

műbutorgyáros 2 évi jótállást vállal.

Regény-csarnok.

A zöld papagáj története.

(Folytatás.)

Aztán jött két kis angyal, az egyik barna volt, a másik szőke. Azokkal játszott, azokat ápolta egész nap, simogatta kis fehér kezecskéivel, csókolgatta édes piros szájacskájával. S mikor kiment a virágokhoz, megkérte őket, ne haragudjanak, ha azzal a két kis angyallal többet időz, mert hát lásd, az a két kis angyal az ő gyermeke.

A férj, az a komor fiatalember is megtanult mosolyogni. Az isten áldása volt a boldog családon. De azért valami sötét felhő átáldobott gyakran a férj homlokán, valami árnyék, ahova nem süthetett a boldogság nap fénye, valami, ami nyomta a lelkét, valami olyas, amit nem tudott, nem ismert senki.

— Valami bűn, valami gonosz cselekedet emléke üldözi, — úgy vélekedtek az emberek.

— Az aggodalom nevéért gyötri szegényt — vélekedék az orvos ur.

Az orvos mindig tudott aggasztó symptomákat találni. Hm, már ez a kimondhatatlan gyöngéd, forró, átszellemült, emberfölötti szerelem, már ez maga aggasztó.

— Hm, hm, nem lehet ennek valami jó vége.

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szappana.

A mint látni való, az orvos ur a hamvas cicával tökéletesen egy véleményen volt, ámbar nem értették egymást. A hamvas cicca okos állat volt. Miért nem hallgatott rá Eszter?

Egyszer aztán eljött az idő, mikor késő volt hallgatni rá. És jött valaki, aki furcsa dolgokat beszélt idegen világból, olyan dolgokat, amiktől megghasad a szív s nem gyógyítja meg többé senki, semmi.

Csak egy madár volt, egy csacska papagály. Az emberek nevettek rajta, hanem Eszter érezte, hogy a csodálatos idegen kis madár szíve, mint valami éles kés, döfte át zsvívét.

Sötét képű, olajszinbőrű idegen hozta e vidékre azt a csacska zöld madarat. — Volt vele több is, mindenféle furcsa, ritka állat távoli országokból, krokodilus, hiéna, apró, táncoló majmok és pupos hátú teve, a ki komoyl nyugalommal türte hátán a vörös liberális majmot.

(Folyt. köv.)

Megérkezett az olcsó árú, Sima és miniatúrozott **Grenadinok, Lus-torek, vásznak** mesés olcsó árban Legjobb gyártmányu Chewro férfi és női cipők a legolcsóbb árban árusítom **KERTÉSZ DEZSŐ** alkalmi áruháza **Sas-utca, a Moxi mellett.** — U yalott egy segéd felvétetik.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Káptemplombazár.

Szőnyeg áruház

Függönyök, Ágy- és asztalterítők, utazó táskák, heveder és lépcsőrészek, Flanel táskák, flanelok.

Nagy választék! Olcsó árak!

REICHMANN DIVATARUHÁZA,
Royal szállodával szemben

Csodás csipke-blousok: Kor. 2.20, 3.50, 4.50 és feljebb. Japán blousok voile és mosó delain Kor. 2.30, 3.40. Japán blousok madeira selyem- és gáz különlegességek. — **Gyermek ruhán,** mosó, kreton, vászon, pike kor. 1.80-tól Madeira és batiszt **gyermekruhák** különlegességek. Fekete cloth-szoknya Kor. 1.96-tól. Madeira és selyem napernyők, férfi-, női- és gyermekharisnyák különlegességek. Csipkefüggönyök és ágyszerítők, **madeira himzett batisztok 88 fillértől.** Szabó kellekek, rövid-, díszárúk. Férfi-, női- és gyermek fehérneműek dus választékban. **Piacz-utca 85. sz. Wiener-palota.**

ELSORANGU GYÓGYFÜRDŐ
LIPIK SZALVONIA
ALKALIKUS, SÓS, JÓDOS VIZEK **64°C.**
Radioaktív források
BIZTOSAN GYÓGYIT
rheumát, ischiast, anyagcsereavarolást, cukorbetegséget, alkati bajokat, gyermek-kórokat, csonttöréseket és izsadmányokat.
Idény egész éven át! Kivánára prospektus ingyen!

Házlebontás miatt

hatóságilag engedélyezett **végkiárulás,** az összes raktáron lévő **férfi, női és gyermek harisnyák,** ugyszintén mindennemű **női kézi munkákat gyári árban árusítom**
FÜSTÖS DEZSŐ, Piacz-u. 12.

Telefon 818. Telefon 818.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a

Szolyvai, Polenai és Luki Erzsébet ásvány gyógyvizek forrását **Simonffy.u 7. sz. alá** helyeztük át.

A n. é. közönség további pártfogását is kérve, maradtunk tisztelettel

Roth Testvérek.

László Zsigmond
ÁLLATORVOSI

RENDELŐ-IRODÁJA

Rákóczi-utca 3. sz.

SZŐNYEGER

jutta, spárga, hollandi, keddemünster, tapistry, velow, futó és salon szőnyegek minden nagyságban, torontáli szőnyegek, divan-terítők, butorokvetetek és orppok

legolcsóbb szabott árban.

Ágy- és asztalterítők szövet és csipke függönyök, stórok.

Szabó Lajos fiái

divat, vászon és szőnyegáruháza **DEBRECZEN, Rákóczi-utca 1. szám.**

Alapítattott 1842. évben.

NAPERNYŐK

francia P. D. jegyű fűzők, arczfátyolok, divat övök, csipke és selyem sálók, batiszt és csipke gallérok, nyakkendők, kesztyűk és bőr divat táskák, csipkék, szalagok, selyem kendők

legolcsóbb szabott árban.

Harisnyák nők, férfiak,

gyermekek részére állandó nagy választékban

Szabó Lajos fiái

divat, vászon és szőnyegáruháza **DEBRECZEN, Rákóczi-utca 1. szám.**

Alapítattott 1842. évben.

Tiszta agyagból készült szép és jó

cserép, fali téglá
és legszebb

nyersfalazati téglá

csak a

Karczagi
agyagiparnál

Karczagon szereshető be.

Vendéglől és kávéházi felszerelések.

A tavaszi és nyári idényre a legmegbízhatóbb elsőrangú gyárakból, szabadalmazott

Jégszokrénnyeket,

önműködő fagyaltgépeket, legjobb minőségű szódavíz készülékeket. Tükrözött kerti golyókat, Sodrony borítéket és szabadalmazott legjobb befűző üvegeket, a legnagyobb választékban és legjutányosabb árak mellett ajánl

Kaszanyitzky Endre

üveg, porcellán, lámpa, háztartási s díszárúk nagykereskedése

Debreczen, Piacz-u. 57-ik szám.

Vendéglől és kávéházi felszerelések.

Egyesítve esteve portálé zéai vállalat.

A legmegbízhatóbb elsőrangú gyárakból, szabadalmazott

"1-1-1" Papa megengedte! Hisz' valódi **JACOBI** 100 Antinicotin-cigarettahüvelyek fadóhozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi

Nagymagyaralföldi Bank

Részvénytársaság

DEBRECZEN, Piacz u. 73. sz. a.

Elfogad

betéteket

takarékkönyvekre és folyó számlára s állandó jellegű betétek után

5%

kamatot fizet. — Ezenkívül az intézet fizeti a betét kamatadót is.

